

Живе тепло КНИЖКИ в руках

Ось уже 20 років поспіль у Львові щоосені відбувається Форум книговидавців. Цього разу ювілейний захід відвідали 55 тисяч шанувальників книги, приїхали 370 авторів із 23 країн. У рамках свята відбулося 800 різних зустрічей, прес-конференцій, акцій. Звичайно, всі відзначили, що книжки помітно, на 15–20 відсотків, подорожчали й середня ціна однієї становила 60–80 гривень.

63

Кожний, хто відвідав форум, мав свою мету: не лише віднайти потрібну книжку, а й насамперед поспілкуватися один з одним «на живо», не в Інтернеті. Виявляється, це є те головне, чого з кожним роком людям дедалі більше бракуватиме. Щире вітання, погляд очей, потиск руки, дружнє плескання по плечу ніколи не замінить спілкування у фейсбуці, наголосив всесвітньо відомий соціолог і філософ почесний гість XX Форуму книговидавців 88-річний Зигмунт Бауман. Він озвучив, на мою думку, основну мету традиційного львівського книжкового свята, яке дає можливість кожному вибирати зустрічі за покликом серця й душі. Адже нині час особливо прискорився й ми перебуваємо перед постійним страхом чогось не встигнути. Люди відчувають «неможливість спожити всю ту суму знань, яка сьогодні є в Інтернеті. Тож народжується відчуття безпорадності, покори, бо ми розуміємо: виклики світу такі, що нам треба вистояти, але весь час боїмося удару долі, боїмося втратити почуття власної гідності, переймаємося тим, що не можемо зробити чогось вартісного, аби світ став більш гостинним, приязним для нас», – наголосив соціолог.

Усі 370 авторів книжок, котрі приїхали на форум, поспілкувалися зі своїми читачами. Як завжди, особливий інтерес був до видань з історії, але цього разу він уже позбавлений особливих сентиментів. Були гарячі дискусії-битви. Один із поважних аналітиків влучно зауважив, що історія існує два рази. Перший – те, що сталося насправді, а другий – те, що ми пам'ятаємо. І між першим та другим є різниця, бо наша пам'ять нас підводить. Однак українські письменники продовжують писати свої «мандрівки в українські історичні пекла». Як сприймає молоді такі романи-жахіття – це вже інша тема. Хоч би там що, але сьогодні визнаними і шляхетними історичними романами залишаються книжки Романа Іваничука, який одержав на форумі відзнаку «Золотий письменник України». Герой його нового історичного роману закликає: «Не

ждіть добра ні від Бога, ні від людей, знайдіть його в собі...».

Як виховати в собі цю «внутрішню людину», як бачити й обирати «світлі стежки» в тому суспільстві, де ти живеш, розповів на зустрічі з читачами Валерій Шевчук. За словами письменника, йому в цьому завжди допомагав філософ Григорій Сковорода, який серед несправедливостей тогочасного світу завжди залишався самим собою. Адже духовний світ кожного з нас залежить від того, які ставимо цілі, чому надаємо пріоритети. Не випадково на форумі «тусувалося» чимало політиків і депутатів – здебільшого, аби, як то кажуть, і себе показати, і свій інтерес до цієї непересічної інтелектуальної події. Бо згідно із законами розвитку суспільства той духовний простір, який творить один інтелектуал, протистоїть рабській свідомості легіону людей, котрі безплідно проживають своє життя.

Чимала когорта письменників, поетів, філософів, журналістів, політологів зацікавлено вела діалог із читачами, де звучала одна тема: як розвивається Україна, куди прямує, чому навколо стільки агресії й зла. Відбулися також зустрічі «за круглим столом» із патріархами, священниками, богословами, котрі нагадали про єдиний правильний шлях людини – християнський. Ось тільки як стати на практиці істинним християнином «без етнографічних кошичків із пасками-ковбасками», все ще залишається за біблійними сімома печатями. Відомий кінорежисер Кшиштоф Зануссі, представляючи свою книжку, перекладену для українців, звернув увагу на гостру потребу народження нової людини. Для цього необхідно, щоб померла людина стара з її стереотипами. У творенні ж нової людини, підкреслив режисер, йому допоміг Папа Іван Павло II.

Не обійшлося на форумі без жіночої теми. Багато емоцій викликала зустріч із Данутою Валенсою – дружиною екс-президента Польщі Леха Валенси, яка презентувала у Львові український переклад своєї біографічної книги. Па-

ні Данута – жінка, яка народила й виховала восьмеро дітей. І це при тому, що, як розповіла вона, чоловік «ніколи не дарував мені квітів... Він ніколи не гуляв із дітьми... Він ніколи зі мною нічого не обговорював... Він проміняв родину на політику... Я завжди була сама...». Але пані Данута ні про що не жалкує. У цьому житті треба вміти жертвувати. І якщо чогось дуже прагнути, то це відбудеться. Вона прагнула зберегти сім'ю і чоловіка. І пригадала, як 1983 року їздила в Осло одержувати Нобелівську премію замість Леха Валенси (була небезпека, що його, як лідера «Солідарності», не впусьтять до Польщі): «Це був мій перший закордонний виїзд. Промову написав чоловік, і я мала зачитати її. І уявіть собі: я, домогосподарка, чим, до речі, пишася (дехто навіть каже, що я «домашня курка»), звичайна польська жінка з комуні, прийшла виступати в залі, де зібралися король, високоповажні гості. У перші хвилини в мене тремтіли ноги від хвилювання. Мені казали, що норвежці – дуже холодний народ і їх важко схвилювати. Та коли я почала говорити й подивилася в зал, то побачила хвилювання в очах присутніх. І тоді враз відчула величезну силу!». Що ж до страхів, які виникають у кожного в житті, пані Данута зауважила: «Немає якогось рецепта щодо того, як бути сильною, відважною жінкою. Ми народжуємося з різними задатками, здібностями, маємо різні характери. Усе залежить особисто від кожного: або ми відважні, або ні».

Почесним гостем XX Форуму книговидавців у Львові була Польща. Книжкове свято вітали й відвідали прем'єр-міністри й міністри, посли та консули України, Польщі, Німеччини й Канади. Від імені громади міста Львова Андрій Садовий вручив монету короля Данила Галицького засновниці форуму Олександрі Коваль. Орденом Святого Юрія мер нагородив почесного громадянина Львова поета Ігоря Калинця, а Золотим гербом міста – письменника Юрія Андруховича.